UMEÅ KOMMUN

Sammanträdesprotokoll

2026-11-19

För- och grundskolenämnden

Tid:	**Torsdagen den 19 november 2026 kl. 09:00-12:00, 13:00-14:15**
Plats:	**Saluten, Länken**
Beslutande:	Moa Brydsten (S), ordförande Maria Lindvall (-)(L), 1:e vice ordförande Tobias Holmbom (V), 2:e vice ordförande Jens Backman (S) Linda Burén (S) Roland Samuelsson (S) tj.g. ers för för Jimmy Liljefelt (S) Katarina Nilsson Reian (S) Elmer Eriksson (M) Ron Mahieu (C) Arvid Lundberg (MP) Tomas Strandman (M) tj.g. ers. För Lucas Nilsson (KD)
Övriga deltagare:	Se sidan två
Utses att justera:	Maria Lindvall (-)(L)

Sekreterare:	*Digital signatur* Linda Hellquist	§§ 81-94
Ordförande:	*Digital signatur* Moa Brydsten	
Justerare:	*Digital signatur* Maria Lindvall	

BEVIS

Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag

Organ:	För- och grundskolenämnden
Sammanträdesdatum:	2026-11-19
Anslaget har satts upp:	2026-11-23
Anslaget tas ner:	2026-12-15

Umeå kommun **Sammanträdesprotokoll**
För- och grundskolenämnden **2026-11-19**

Förvaringsplats: För- och grundskolekontoret, Södra Flygeln vån 2

Underskrift: *Digital signatur*
Linda Hellquist

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare
Eva Kungsman (S)
Lisa Stolt (V)
Veronica Edén (C)
Pia Andersson (L)

Tjänstemän
Ann-Christine Gradin
Christopher Granberg
Daniel Nordgren
Maria Runarsdotter
Marina Folkhage
Maud Karlström
Peter Säbom
Marie Karling § 82-84, 87
Lina Gullbrand § 85-86, 90
Håkan Tranbeck § 86, 93
Lisa Lestander Flod § 87
Erik Andersson § 91
Carola Nilsson § 93

Beslutsärenden

§ 81
Diarienr: SK-2026/00012

Fastställande av dagordning och fråga om jäv FGN november

Beslut
För- och grundskolenämnden beslutar:

-att fastställa dagordningen

-att till protokollet notera att ingen person är jävig

Ärendebeskrivning
Föredragningslista till för- och grundskolenämnden finns som bilaga och eventuella ändringar noteras. En jävig person får varken delta i handläggningen av ärendet eller vara närvarande vid nämndens behandling av ärendet.

Beslutsunderlag
Bilaga: föredragningslista

Beredningsansvariga
Linda Hellquist, nämndsekreterare

Propositionsordning
Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag till beslut, bifall mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut

§ 82
Diarienr: SK-2026/00702

Internkontrollplan 2027

Beslut
För-och grundskolenämnden beslutar att godkänna förslag på internkontrollplan 2027 enligt bilaga 1

Ärendebeskrivning
Enligt kommunallagen har nämnderna det yttersta ansvaret att se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Umeå kommuns riktlinjer för intern styrning och kontroll (2011-05-26) syftar till att fullgöra dessa krav genom att upprätta riskanalys och en plan för intern kontroll för kommande verksamhetsår.

Internkontrollplanen fastställs av nämnden och följs därefter upp tertialvis i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning.

Förslag till internkontrollplan 2027 består av tre kontrollområden. Det är kontrollområden där risker identifierats vara i behov av åtgärd för att minimera eventuella negativa konsekvenser för verksamheten.

Inom kontrollområdet *Säkerhet och beredskap* har två risker identifierats, dels risk för otillåten påverkan, dels risk för bristande referenstagning som leder till anställningar av personer som inte annars skulle bedömts lämpliga för uppdraget och anställningen. Riskerna bedöms vara möjliga och konsekvensen allvarlig om åtgärder inte vidtas.

Implementering av beslutade reformer är det andra kontrollområdet. En av de identifierade riskerna är att barn och elever inte får den utbildning de har rätt till utifrån otillräcklig kostnadstäckning för genomförandet. Den andra identifierade risken är att Umeå kommun inte kan rekrytera behöriga lärare vid införandet av tio-årig grundskola, vilket riskerar leda till

bristande undervisningskvalitet som påverkar elevernas lärande, utveckling och måluppfyllelse.

Det tredje kontrollområdet är *Jämställdhet* inom vilket det identifierats en risk för att flickor och pojkar inte ges samma förutsättningar att forma sina liv och sin framtid.

Inom samtliga kontrollområden har åtgärder formulerats i syfte att avhjälpa de negativa konsekvenserna.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: FGN internkontrollplan 2027_förslag

Beredningsansvariga

Marie Karling, utbildningsstrateg

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se senast 20 november och döps till för- och grundskolenämnden riskanalys och internkontrollplan för 2027, märk ämnesraden med diarienummer KS-2026/00521

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag till beslut, bifall mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut

§ 83
Diarienr: SK-2026/00703

Budget, verksamhets- och kompetensförsörjningsplan 2027

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar
-att godkänna förslag till verksamhetsplan 2027 enligt bilaga 1

-att godkänna förslag till budget per verksamhet 2027, bilaga 4

-att fastställa det generella tillägget till liten skola i mindre tätort till 210 tkr per skola och år

-att fastställa tillägg för mycket liten skola i mindre tätort till 921 tkr för Överboda skola, 387 tkr för Botsmarks skola, 931 tkr för Bullmark skola och 1 203 tkr för Rödåsel skola för år 2027

-att fastställa grundbeloppet i tilldelningen till grundskolan 46 193 kr per elev och år avseende faktor 1,0

-att fastställa ”differentierad kompletterande ersättning” avseende faktor 1,0 för nyanlända elever i reguljär klass till 65 813 kr per elev och år

-att fastställa den kompletterande delen för nyanlända elever i reguljär klass gällande studiehandledning till 42 868 kr per elev och år avseende faktor 1,0

-att fastställa grundbeloppet till fritidshem till 29 490 kr per barn och år avseende faktor 1,0

-att fastställa tilläggsbelopp för extraordinära stödåtgärder (tilläggsbelopp) i förskoleklass, grundskola och fritidshem för budgetåret 2027 till 268 kr/h.

-att fastställa tilläggsbelopp för extraordinära stödåtgärder (tilläggsbelopp) i förskola och pedagogisk omsorg för budgetåret 2027 till 271 kr/h.

-att fastställa tilläggsbelopp för modersmålsundervisning i förskoleklass och grundskola för budgetåret 2027 till 14 198 kr/elev och år.

-att ärendet direktjusteras

Protokollsanteckning
Vänsterpartiet och Alliansen samt Maria Lindvall (-)(L) lämnar in protokollsanteckningar, se propositionsordning.

Ärendebeskrivning

I enlighet med anvisningarna för nämndernas verksamhetsplanering 2027 ges förslag på för- och grundskolenämndens verksamhetsplan och budget 2027 enligt bilaga 1.

För- och grundskolenämnden har ett samlat ansvar för all pedagogisk verksamhet såsom kommunal pedagogisk omsorg, förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem. Nämnden är således ansvarig för att alla barn och elever boende i kommunen har tillgång till förskola och skola inom kommunal eller fristående regi. I nämndens ansvar ingår även att fördela resurser till såväl kommunala enheter som till de fristående.

I enlighet med det nationellt lagstadgade uppdraget är Umeå kommun huvudman för förskola och skola som bedrivs i kommunal regi. För- och grundskolenämndens verksamhetsplan beskriver hur verksamheterna som nämnden ansvarar för ska styras och planeras under kommande verksamhetsår.

Ansvaret utgår dels utifrån kommunfullmäktiges beslutade planeringsdirektiv samt tilldelad budgetram, dels utifrån det nationellt lagstadgade uppdraget. Verksamhetsplanen redogör för hur nämnden ska förverkliga det av kommunfullmäktiges beslutade grunduppdrag, program med inriktningsmål, de personalpolitiska målen, kompetensförsörjningen samt fördelning av tilldelad budget tillsammans med det nationellt lagstadgade uppdraget.

För- och grundskolenämnden har beslutat om tre långsiktiga strategiområden: Likvärdighet, Trygghet och Kvalitet. Till respektive strategiområde knyts faktorer för framgångsrik skolutveckling. Faktorerna fungerar som strategier för respektive strategområde. Såväl strategiområden som framgångsfaktorer återger hur nämnden ämnar förverkliga det nationellt lagstadgade uppdraget tillsammans med det kommunala uppdraget.

Resursfördelning och kompetensförsörjning genom kompetensförsörjningsplanen utgör viktiga förutsättningar för verkställande av såväl det kommunala som det nationella uppdraget.

Nämndens utmaningar och möjligheter på 3-5 års sikt redovisas i bilaga 5.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: För- och grundskolenämndens verksamhetsplan 2027_förslag
Bilaga 2: Uppföljning strategiområden och delmål
Bilaga 3: Uppföljning personalpolitiska mål
Bilaga 4: Fördelning av budgetram
Bilaga 5: Utmaningar och möjligheter 3–5 års sikt

Beredningsansvariga

Marie Karling, utbildningsstrateg
Peter Säbom, ekonomichef
Marina Folkhage, HR chef

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se och döps till för- och grundskolenämndens verksamhetsplan och budget för 2027, senast 20 november 2026. Märk ämnesraden KS-2026/00521.

Yrkanden

Socialdemokraterna, Moderaterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Centerpartiet och Maria Lindvall (-)(L) för bifall till tjänsteskrivelsen.

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag till beslut, bifall mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut

Protokollsanteckning Vänsterpartiet
Givet den budgeten som fördelades till nämnden av fullmäktige så ställer sig Vänsterpartiet bakom den här fördelningen mellan verksamheterna. Vi ville dock mer. Det var därför som Vänsterpartiet i sitt budgetförslag valde att prioritera ytterligare 29 miljoner kr till FGN. Ni kan läsa mer om hur vi resonerade i våran budgetmotion till kommunfullmäktige förra juni.

Protokollsanteckning Alliansen och Maria Lindvall (-)(L)
Alliansen har i sin budget lagt 24,850 miljoner mer än majoriteten till för- och grundskolans budget.

§ 84
Diarienr: SK-2026/00701

För- och grundskolenämnden - årshjul 2027

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att godkänna förslag till årshjul enligt bilaga 1.

Ärendebeskrivning

I för- och grundskolenämndens verksamhetsplan för 2027 framgår att ett årshjul ska finnas för att synliggöra när uppföljning av nämndens ansvarsområden ska ske. Uppföljningen utgör en del av huvudmannens systematiska kvalitetsarbete, som regleras i skollagens 4 kapitel.

I nämndens uppföljningsansvar ingår dels det nationellt lagstadgade uppdraget, dels det kommunala uppdraget, vilket bland annat inbegriper plan för inriktningsmål och program, budget, plan för att nå de personalpolitiska målen, kompetensförsörjning, systematiskt arbetsmiljöansvar samt internkontrollplanen.

Uppföljning av det nationella uppdraget utgår från de tre långsiktiga strategiområdena *kvalitet*, *likvärdighet* och *trygghet*. För respektive strategiområde återfinns delmål, där delmål 1.1—1.8 ingår i strategiområdet *kvalitet*. Delmål 2.1—2.4 hör till strategiområdet *likvärdighet* och delmål 3.1—3.4 omfattas att strategiområdet *trygghet*.

Uppföljning av strategiområden och delmål återfinns i årshjulets inre del medan uppföljning av det kommunala uppdraget framgår av årshjulets yttre del tillsammans med beslutsärenden.

Genom att fatta beslut om årshjul för nämndens uppföljningsansvar i samband med beslut om verksamhetsplan, budget och internkontrollplan synliggörs systematiken för hur de olika delarna hänger ihop.

Utifrån omvärldsförändringar såsom demografi och reformer som påverkar nämndens ansvar finns det ett behov av tid att förbereda inför höstens budgetprocess, vilket synliggörs igenom markering för förberedande budgetprocess i årshjulet.

Beslutsunderlag
Bilaga 1: Årshjul FGN 2027 – förslag

Beredningsansvariga
Marie Karling, utbildningsstrateg

Beslutet ska skickas till
Berörda chefer

Propositionsordning
Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag till beslut, bifall mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut

§ 85
Diarienr: SK-2026/00613

Yttrande över remiss från Utbildningsdepartementet av betänkandet En ny speciallärarutbildning (SOU 2026:50), U2026/01497

Beslut
För- och grundskolenämnden beslutar att ställa sig bakom förvaltningens förslag till remissyttrande enligt nedan.

Bakgrund
Statens offentliga utredning, En ny speciallärarutbildning (SOU 2026:50), föreslår förändringar av den nuvarande utbildningsstrukturen. Dagens parallella system med två påbyggnadsutbildningar (speciallärare och specialpedagog) anses ha skapat otydliga och överlappande yrkesroller som försvårat för kommunernas organisering av det specialpedagogiska stödet, rekrytering samt långsiktig kompetensförsörjning.

Utredningens centrala förslag innebär att de nuvarande två utbildningarna för speciallärare och specialpedagog slås samman till en samlad speciallärarexamen, varpå examensformen för specialpedagoger avskaffas. Den nya speciallärare ska ha sitt huvudsakliga fokus på undervisningen med eleverna, men ska samtidigt kunna utföra förebyggande och hälsofrämjande uppgifter på individ-, grupp- och organisationsnivå.

Vidare föreslås att utbildningen ställs om från dagens sex specialiseringar inom språk-, skriv och läsutveckling, matematikutveckling, dövhet och hörselskada, synskada, grav språkstörning och intellektuell funktionsnedsättning till fyra ålders- och stadiebaserade inriktningar som sträcker sig från förskola och lågstadium upp till gymnasie- och vuxenutbildning samt den anpassade skolan.

De fyra inriktningarna är:

- Förskolan, grundskolans årskurs 1–4, sameskolans årskurs 1–4 och fritidshemmet
- Grundskolans årskurs 5–7 och sameskolans årskurs 5–7
- Grundskolans årskurs 8–10, gymnasieskolan och kommunala vuxenutbildningen (komvux)
- Anpassade grundskolan, anpassade gymnasieskolan och specialskolan

Utredningen föreslår även att examensarbetet på 15 högskolepoäng ska tas bort för att förenkla examen samtidigt som utbildningen fortsättningsvis är på avancerad nivå. Det vetenskapliga arbetet överlåts till universiteten och högskolorna att själva utforma i den omfattning och form som de anser passar bäst i utbildningen. Alla som tar en examen blir enligt det nya förslaget behöriga att undervisa.

Yttrande

För- och grundskolenämnden ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag om att inrätta en ny speciallärarutbildning, men ser vissa behov av förtydliganden.

För- och grundskolenämnden delar utredningens bedömning att skolans behov av undervisningsnära specialpedagogisk kompetens behöver stärkas och att tidiga insatser är avgörande för att fler elever ska nå behörighet till ett nationellt gymnasieprogram. Utredningens förslag ligger i linje med de övriga reformerna som genomförs inom förskolan och skolan med fokus på undervisningens kvalitet, särskilt stöd och kunskapsresultat för att uppnå ökad måluppfyllelse och likvärdighet. En ny speciallärarutbildning behöver även beakta lärarutbildningarnas kommande reform 2028.

Nämnden ser positivt på att samtliga framtida speciallärare blir behöriga att undervisa och att utbildningen utformas med utgångspunkt i undervisningens behov. En gemensam speciallärarexamen kommer att underlätta för mindre skolenheter där elevunderlaget inte ger utrymme för dagens två professioner. Samtidigt vill nämnden framhålla vikten av att utbildningen även fortsättningsvis omfattar det främjande, förebyggande och övergripande arbetet där handledning, kartläggning, analys och

pedagogiska bedömning ingår. Det finns en risk att uppdraget kan bli för brett i en ny sammanslagen yrkesroll.

För- och grundskolenämnden konstaterar vidare att de fyra föreslagna inriktningarna spänner över ett brett fält av verksamheter. I inriktningen för grundskolans årskurser 8–10, gymnasieskolan och vuxenutbildningen samlas skolformer med skilda förutsättningar, målgrupper och styrdokument. På motsvarande sätt omfattar inriktningen för förskolan, grundskolans årskurser 1–4 och fritidshemmet, verksamhetsformer som utgår från olika styrdokument, skilda pedagogiska uppdrag och organisatoriska ramar. Förslaget innebär att förskollärare blir behöriga speciallärare inom grundskolans årskurs 1-4 och grundskolelärare inom förskolan, vilket i sin tur leder till att framtida speciallärare för inriktningen kommer att ha varierande ämnesdidaktiska grundförutsättningar.

Utredningen föreslår att kravet på ett självständigt arbete om 15 högskolepoäng tas bort i syfte att förenkla strukturen för examen på avancerad nivå. I stället är det de enskilda lärosätena uppdrag att utforma utbildningen så att kraven för avancerad nivå fortsatt uppfylls. När ansvaret för att säkra den avancerade nivån förskjuts till varje enskilt lärosäte finns det en risk för minskad nationell likvärdighet.

Nämnden vill i sammanhanget lyfta fram att de nuvarande specialiseringarna inom språk-, skriv och läsutveckling, matematikutveckling, dövhet och hörselskada, synskada, grav språkstörning och intellektuell funktionsnedsättning måste tas tillvara och upprätthållas. Komplexa inlärningssvårigheter och funktionsvariationer kräver djupgående metodisk och vetenskaplig kompetens. Därutöver vill nämnden lyfta fram behovet av ökad kompetens inom andraspråksinlärning i syfte att stärka undervisningens kvalité. Det är positivt att förskolan och fritidshemmet inkluderas tydligare och en särskild inriktning mot anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola och specialskola bibehålls. För att säkerställa rätt till en likvärdig utbildning för elever i anpassad grundskola krävs fortsatt hög specialisering.

För- och grundskolenämnden ser positivt på att redan utbildade speciallärare och specialpedagoger behåller sina behörigheter. Det behövs

tydliga övergångsbestämmelser då det inte får inte uppstå oklarheter kring nuvarande och framtida behörigheter som riskerar att drabba kompetensförsörjningen negativt. Behov finns också av ekonomiska och organisatoriska förutsättningar för att utredningens syfte med effektivare kompetensförsörjning ska uppnås.

Sammanfattningsvis delar för- och grundskolenämnden bedömningen att den undervisningsnära specialpedagogiska kompetensen behöver stärkas för att möta elevers behov i ett tidigt skede. För att reformen ska nå sina mål behövs specialiseringar och spetskompetens, att den nationella likvärdigheten inte äventyras samt att tydliga övergångsbestämmelser och tillräckliga ekonomiska och organisatoriska resurser säkerställs.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: SOU 2026:50, En ny speciallärarutbildning

Beredningsansvariga

Lina Gullbrand, skolstrateg
Katarina Lindinger, studie- och praktiksamordnare

Beslutet ska skickas till

u.remissvar@regeringskansliet.se märk ämnesraden U2026/01497 för-och grundskolenämnden Umeå kommun, senast 7 december 2026. Kopia till ks.diarium@umea.se märk ämnesraden KS-2026/00847.

Yrkanden

Socialdemokraterna och Centerpartiet för bifall till tjänsteskrivelsen

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag till beslut, bifall mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut

§ 86
Diarienr: SK-2026/00638

Yttrande över internremiss från Kommunstyrelsens näringslivs - och arbetsutskott (KSNAU) - Policy Cirkulär Ekonomi - KS-2026/00478

Beslut
För-och grundskolenämnden beslutar att ställa sig bakom förslag till remissvar enligt nedan.

Ärendebeskrivning
Policyn syftar till att ställa om kommunorganisationen från ett linjärt till ett cirkulärt arbetssätt för att minska klimatpåverkan, öka resurseffektiviteten och nå giftfria kretslopp. Policyn ska gälla tills vidare och är styrande för alla nämnder, förvaltningar och helägda bolag inom Umeå kommunkoncern som vägledning vid bland annat stadsplanering, upphandling och resurshantering.

Arbetet ska följa en prioriteringsordning i fyra steg:

- bevara och underhålla befintliga resurser
- återbruka produkter
- materialåtervinna
- energiåtervinna avfall

Yttrande
För- och grundskolenämnden ställer sig positiv till policyns övergripande inriktning och ambitionen att skapa gemensamma principer och förhållningssätt för Umeå kommuns arbete med cirkulär ekonomi.

Policyn anger att den ska vara vägledande för hur cirkulär ekonomi integreras i den egna verksamheten, men ger begränsad vägledning om hur detta ska omsättas i praktiken. Nämnden ser därför behov av en kompletterande riktlinje eller motsvarande tillämpningsstöd som tydliggör vilka delar av arbetet som ska hanteras gemensamt inom kommunen och vad som förväntas av respektive nämnd och verksamhet. Detta är särskilt viktigt eftersom cirkulära flöden ofta berör flera verksamheter och

funktioner och kan kräva gemensamma arbetssätt för exempelvis inventering, återanvändning och återbruk.

För utbildningsverksamheten behöver cirkulära principer samtidigt kunna vägas mot andra krav på en ändamålsenlig verksamhetsmiljö. Krav som följer av bland annat miljö- och hälsoskyddstillsyn och verksamhetens egenkontroll kan innebära att inventarier, möbler eller material behöver åtgärdas eller bytas ut när de är slitna, skadade eller svåra att rengöra. Även pedagogisk funktion, säkerhet, arbetsmiljö, tillgänglighet och hygien behöver kunna beaktas. Bevarande och återbruk förutsätter därför att produkter och material fortsatt är funktionella och lämpliga för verksamheten.

Principen om att i första hand bevara befintliga resurser behöver ses i ett långsiktigt perspektiv. För utbildningsverksamheten är det viktigt att lokaler, inventarier och andra resurser kan nyttjas under lång tid, samtidigt som de fortsatt är funktionella och ändamålsenliga utifrån verksamhetens behov.

Nämnden bedömer slutligen att det i det fortsatta arbetet behöver tydliggöras vilka ekonomiska och administrativa konsekvenser genomförandet kan medföra. Cirkulära arbetssätt kan bidra till effektivare resursanvändning och långsiktiga besparingar, men kan också kräva resurser för exempelvis inventering, logistik, lagring, rekonditionering, systemstöd och uppföljning.

För- och grundskolenämnden tillstyrker mot denna bakgrund policyns övergripande inriktning och ser behov av vissa kompletteringar.

Beslutsunderlag

Bilaga: Remissversion- Policy för cirkulär ekonomi

Beredningsansvariga

Lina Gullbrand, skolstrateg
Håkan Tranbeck, lokalplanerare

Beslutet ska skickas till

ksdiarum@umea.se senast 30 november 2026, märk ämnesraden KS-2026/00478

Yrkanden
Miljöpartiet för bifall till tjänsteskrivelsen

Propositionsordning
Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag till beslut, bifall mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut

§ 87
Diarienr: SK-2026/00691

Yttrande över motion (L) 16/2026: Inkludera svenskt teckenspråk i kommunens minoritetsarbete

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att ställa sig bakom yttrandet nedan och avslå motionen med hänvisning till bestämmelser i språklagen, lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt skollagstiftningen.

Ärendebeskrivning

För- och grundskolenämnden har begärt att självständigt yttra sig över motionen från Liberalerna gällande inkludera svenskt teckenspråk i kommunens minoritetsarbete.

I motionen lyfter Liberalerna fram att teckenspråk har en särställning i Sverige som ett fullvärdigt språk och en viktig del i av språklig och kulturell mångfald. Samtidigt skriver Liberalerna fram att teckenspråk inte omfattas av motsvarande rättigheter som de nationella minoriteterna innehar enligt minoritetslagstiftningen.

Motionären lyfter fram att Umeå kommun skulle liksom andra kommuner stärka arbetet för jämlika levnadsvillkor och ökad självständighet för teckenspråkiga invånare.

Liberalerna föreslår därför att kommunfullmäktige i Umeå beslutar:

1. **Att** svenskt teckenspråk inkluderas i Umeå kommuns arbete gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk.

2. **Att** kommunen tydliggör att svenskt teckenspråk ska beaktas i relevanta delar av kommunens service, information och kommunikation inom ramen för minoritetspolitiken.

3. **Att** en översyn genomförs av hur tillgången till information och dialog på svenskt teckenspråk kan stärkas, särskilt inom skola, socialtjänst och omsorg.

4. **Att** kommunen säkerställer att kompetens om svenskt teckenspråk och tillgänglig kommunikation ingår i relevanta delar av det kommunala utvecklingsarbetet kring minoriteter.

5. **Att** kommunen i sitt arbete med tillgänglig kommunikation utgår från individens språkliga behov och säkerställer att svenskt teckenspråk erbjuds när detta är personens förstahandsspråk och inte ersätts av andra kommunikationsstöd såsom TSS eller TAKK.

Yttrande

Av språklagen (2009:600) framgår bestämmelser om svenska språket, de nationella minoritetsspråken och det svenska teckenspråket. De nationella minoritetsspråken är enligt språklagen finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

Språklagen innehåller även bestämmelser om det allmännas ansvar för att den enskilde ges tillgång till språk samt om språkanvändning i offentlig verksamhet och i internationella sammanhang.

Språklagen anger att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja det svenska teckenspråket.

När det gäller den enskildes tillgång till språk framgår av språklagen att den som tillhör en nationell minoritet ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska. Den som är döv eller hörselskadad och den som av andra skäl har behov av teckenspråk ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket.

Utöver språklagen omfattas de nationella minoriteterna av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. I lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk hänvisas till språklagen vad gäller att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. I det allmännas ansvar ingår även i övrigt att främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

I lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk framgår att kommuner kan ingå i förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska. Umeå kommun ingår i förvaltningsområde för dessa tre nationella minoritetsspråk, vilket innebär att kommunen utöver grundskyddet ska

erbjuda bland annat förskola på de nationella minoritetsspråken. Vidare har de nationella minoritetsspråken enligt skollagen en särställning då det inte krävs att eleven har grundläggande kunskaper eller att språket är ett dagligt umgängesspråk för att en elev som identifierar sig med någon av de nationella minoriteterna ska få delta i modersmålsundervisning.

Av skollagen (2010:800) framgår att förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål, det gäller även nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk. Till skillnad mot de nationella minoritetsspråken finns det idag inte en kursplan för svenskt teckenspråk, vilket medför svårigheter i undervisning inom ramen för ämnet modersmål. I och med detta finns det idag kommuner som nekar elever undervisning i svenskt teckenspråk som modersmål.

I utredningen *För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål* (SOU 2019:18) föreslås att rätten till modersmålsundervisning i svenskt teckenspråk i princip ska gälla på samma villkor som för modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk. Härigenom skulle modersmålsundervisning i teckenspråk tillgängliggöras framför allt för de elever som är döva eller har en hörselnedsättning och som går integrerat i grundskolan och anpassad grundskola.

Barn och elever i förskolan, grundskolan och anpassad grundskola har enligt skollagen rätt till anpassningar och särskilt stöd. Anpassningar innebär ofta bildstöd samt tecken som stöd (TSS) och Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation (TAKK). Syftet med anpassningarna är att tillskapa tillgänglighet i kommunikation med och för barn och elever som är behov av det för att dels kunna göra sig förstådda, dels för att få en struktur i lärmiljön.

För- och grundskolenämnden fattade beslut om teckenspråk som modersmål den 22 maj 2014 (SK 2013/00213). Beslutet innebar att ge elever som inte har grundläggande kunskaper nybörjarundervisning i svenskt teckenspråk motsvarande 40 minuters undervisning per vecka. Målgruppen för nybörjarundervisningen är den som är döv eller hörselskadad eller av andra skäl har behov av teckenspråk enligt språklagen. För- och grundskolenämnden avslog förslaget att likställa modersmålsundervisningen med de nationella minoritetsspråken. Vidare

togs beslut om att barn från 3 år har rätt till modersmålsstöd i teckenspråk med hänvisning till språklagen.

Utifrån för- och grundskolenämndens beslut erbjuds svenskt teckenspråk som modersmål eller teckenspråk för nybörjare till barn och elever som har

- egen hörselnedsättning/dövhet
- vårdnadshavare som är döva eller har hörselnedsättning
- syskon som är döva eller har hörselnedsättning
- anhöriga som är döva eller har hörselnedsättning
- behov av teckenspråk av annan egen anledning.

Teckenstöd i förskolan kan ges från att barnet är 3 år i förskolan, och svenskt teckenspråk för hörande eller svenskt teckenspråk som modersmål ges från årskurs ett. Det är vårdnadshavare som ansöker om teckenstöd i förskola respektive teckenspråk i grundskola samt anpassad grundskola.

Elevhälsan informerar såväl förskolor som skolor och vårdnadshavare om möjligheten för barn och elever att läsa teckenspråk som nybörjarspråk, modersmål eller teckenspråksstöd i förskolan från 3 års ålder.

Elevhälsan inom för- och grundskoleförvaltningen ansvarar för specialpedagoger och lärare i teckenspråk med inriktning mot hörsel. Specialpedagogerna ger råd och stöd riktat till barn och elever i förskolan och skolan och uppdraget omfattar alla barn och elever med hörselnedsättning i förskola, grundskola och anpassad grundskola. Elevhälsan ansvarar även för inköp av hörselteknisk utrustning i den pedagogiska miljön.

På förskolan Haga, avdelning Snäckan och Hagaskolan finns specialpedagog med inriktning hörsel som extra stöd i verksamheten utifrån barnets och eleven s behov. Råd och stöd ges även till alla andra barn och elever inom Umeå kommuns förskolor och grundskolor som har en hörselnedsättning och som väljer en annan kommunal verksamhet.

Undervisning i svenskt teckenspråk genomförs av lärare i teckenspråk.

Elever som är folkbokförda i Umeå kommun och har en funktionsnedsättning som innebär dövhet eller hörselnedsättning kan ansöka om att gå på någon av de statliga specialskolorna.

Liberalernas förslag skulle innebära att svenskt teckenspråk likställdes med nationella minoriteter och nationellt minoritetsspråk på flera punkter. Det framgår dock inte i förslaget om det också skulle innebära en förstärkt rätt till undervisning i svenskt teckenspråk i enlighet med lagstiftning som omfattar nationella minoriteter. Det finns idag ingen kursplan specifikt för svenskt teckenspråk, vilket försvårar undervisningen i ämnet modersmål för målgruppen.

Barn och elever som är i behov av undervisning i svenskt teckenspråk erbjuds detta redan idag i enlighet med gällande lagstiftning och nämndbeslut i förskolan, grundskolan och anpassad grundskola.

TSS och TAKK liksom bildstöd ges till en stor grupp barn och elever i Umeå kommun i syfte att stödja kommunikationen oavsett modersmål som en del i att stärka tillgängligheten förskolans, grundskolans och i anpassad grundskolas lärmiljöer.

Sammanfattande slutsats
Liberalernas förslag omfattas av språklagstiftningen. Flera av förslagen som liberalerna anger skulle enligt för- och grundskolenämndens bedömning kunna genomföras som en ambitionshöjning inom ramen för språklagstiftningen.

Att ge svenskt teckenspråk motsvarande rättigheter som de rättigheter som regleras utifrån lagen om nationella minoriteter och nationella minoritetsspråk skulle dock kräva en nationell förändring av lagstiftningen. Inte heller skulle det vara möjligt att göra avsteg från skollagstiftningen vad gäller rätten till undervisning i ämnet modersmål på svenskt teckenspråk.

Förslag på reformering av undervisning i svenskt teckenspråk framkommer bland annat i utredningen om modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet. Det finns dock inga beslut ännu om att likställa modersmålsundervisning i svenskt teckenspråk med de förutsättningar som återfinns i lagstiftningen för nationella minoritetsspråk.

För- och grundskolenämnden anser därför att flera av Liberalernas förslag är en nationell angelägenhet för målgruppen döva eller hörselskadade och

därför bör Umeå kommun invänta en rättslig reglering på nationell nivå i stället för att tillskapa egna lokala lösningar.

För- och grundskolenämnden föreslår därför att motionen avslås.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion (L) 16/2026 - Inkludera svenskt teckenspråk i kommunens minoritetsarbete

Beredningsansvariga

Marie Karling, utbildningsstrateg
Lisa Lestander Flod, utvecklingsledare

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se senast 30 november

Yrkanden

Socialdemokraterna, Moderaterna, Maria Lindvall (-)(L), Centerpartiet och Miljöpartiet för bifall till tjänsteskrivelsen

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag till beslut, bifall mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut

§ 88
Diarienr: SK-2024/00467

Revidering av Delegationsordning för för- och grundskolenämnden

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar
-att godkänna ändringar i delegationsordningen enligt förslag, enligt revideringar i röd text enligt bilaga 1

Ärendebeskrivning

Ändringar och tillägg avseende upphandlings- och inköpsverksamhet
Umeå kommun har beslutat om ny kommunövergripande styrning för upphandlings- och inköpsverksamhet (KS-2024/00830). Mot bakgrund av detta har förvaltningen reviderat delegationsordningen i syfte att anpassa delegationsordningen till förändringar i kommunens styrdokument samt förvaltningens ansvarstagande i relation till arbetssätt.

Förslaget innehåller både tillägg, förtydliganden och vissa redaktionella ändringar för att uppnå effektiva beslutsvägar och en rättssäker hantering av upphandlings- och inköpsärenden.

Den delegationspunkt som berörs av tillägg och revideringar är
B.2.5 Teckna avtal med ekonomiskt innehåll (intäkter/kostnader), som kompletteras med nedan punkter:

- godkänna upphandlingsdokument vid direktupphandling,
- besluta om och underteckna tilldelningsbeslut vid direktupphandling,
- teckna avtal efter direktupphandling,
- godkänna upphandlingsdokument vid upphandling enligt LOU,
- besluta om och underteckna tilldelningsbeslut vid upphandling enligt LOU,
- teckna avtal efter upphandling enligt LOU,

- besluta om att avbryta upphandling över direktupphandlingsgränsen,
- besluta om uppsägning eller hävning av avtal som föregåtts av upphandling eller direktupphandling,
- föra nämndens talan vid överprövning av upphandling i förvaltningsdomstol,
- besluta om att lämna begäran till kommunstyrelsen om anslutning till inköpscentral.

Det innebär att två tidigare punkter i delegationsordningen i B.2.5 stryks. Se förslagen i sin helhet i röd text i bilaga 1.

Revidering utifrån ny lagstiftning gällande kränkande behandling avsnitt E
Den 1 augusti 2026 ändrades några paragrafer i skollagens 6 kap. om åtgärder mot kränkande behandling, i 10 § och 10 a§. Vilket innebär att rubriken på avsnitt E behöver ändras, då den tidigare anmälningsskyldigheten för alla händelser, övergått till en informationsskyldighet, avseende allvarlig eller upprepad kränkande behandling eller allvarliga eller upprepade trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten. Se förslag i röd text.

Värt att beakta är att samma tillvägagångssätt ändå används, så att rektor informerar skolhuvudmannen genom att anmäla, då det digitala systemet är upplagt så. Kompetensutvecklande insatser har genomförts till rektorer i ledarlag och till personal utifrån lagändringarna, av Team mot kränkande behandling. Ett metodstöd för att utreda händelser är också framtaget, och nuvarande rutin på huvudmannanivå kommer att revideras, inför återrapportering till nämnd enligt årshjul i december.

Övriga redaktionella ändringar och tillägg
I punkten B.3.2 om rättidsbedömning inklusive avvisande av överklagande som för sent inkommen, läggs enhetschef för PPE till som delegat (ECPPE) Utifrån att en rättidsbedömning, gällande överklagan avseende skolskjuts, då sker av samma delegat och beslutsfattare som grundbeslutet med rätt att yttra sig till förvaltningsrätten i ärendet, i enlighet med B.2.8 Beslut om skolskjuts.

I punkten C.1.3 gällande Beslut om plats i fritidshem, görs tillägget att beslut om plats gäller även för det fall vårdnadshavare vid delad vårdnad inte är överens. Detta görs mot bakgrund av att barnet inte ska nekas plats, om behov av plats finns för den ena vårdnadshavaren. Liknande skrivelse finns redan för plats i förskolan.

I punkten D.3.1 gällande Beslut om mottagande av elev folkbokförd i annan kommun, görs tillägg att punkten även innefattar yttrande i egenskap av hemkommun om plats på skola i annan kommun, samt tillägg med områdeschef (OC) som delegat. Detsamma gäller tillägg av områdeschef (OC) som delegat på punkten C.2.3 gällande plats i fritidshem.

Tillägg av nya punkter har gjorts i D.2.11-D.2.13 gällande Beslut om datum för ansökan om plats på skola, ”Önska skola” och bytesomgångar under ett läsår. Detta för att vara enhetligt med reviderade regler för ansökan och skolplacering (SK-2026/000631). Därtill har en ny punkt lagts till avseende beslut om en skolas kapacitet, avseende mottagande av antalet barn och elever för ett läsår, samt vid behov revidering under ett pågående läsår. Detta görs mot bakgrund av förändrat demografiskt läge avseende barn och elevantal samt hantering av ansökningar om skolbyten, även från andra kommuner, så att skolhuvudmannen ges förutsättningar ekonomiskt och organisatoriskt att organisera utbildningen på huvudmannanivå, enligt gällande lagstiftning.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Revideringsförslag delegationsordning - röd text
Bilaga 2: Nuvarande delegationsordning

Beredningsansvariga

Peter Säbom, ekonomichef
Maud Karlström, myndighetschef
Emma Steen, jurist

Yrkanden

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet för bifall till tjänsteskrivelsen.

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag till beslut, bifall mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut

§ 89
Diarienr: SK-2025/00510

Återrapport Uppföljande granskning av skyddade personuppgifter

Beslut
För- och grundskolenämnden beslutar att godkänna återrapporteringen av genomförda åtgärder samt planerade fortsatta insatser utifrån tidigare lämnade rekommendationer.

Ärendebeskrivning
Bakgrund
Kommunrevisionen har tidigare gett EY i uppdrag att granska om kommunstyrelsen och berörda nämnder i Umeå kommun har vidtagit ändamålsenliga åtgärder utifrån tidigare revision av hanteringen av skyddade personuppgifter (SK-2023-00447).

För- och grundskolenämnden ingick i denna granskning, och bedömdes **delvis** ha vidtagit ändamålsenliga åtgärder utifrån revisionens tidigare granskning, och rekommenderades därmed att:

1) *Överväga att analysera risker kopplat till hanteringen av skyddade personuppgifter inom ramen för det ordinarie internkontrollarbetet.*
2) *Säkerställa att kommunens tjänst för säker digital kommunikation används där det bedöms föreligga ett behov.*
3) *Säkerställa att de åtgärder som vidtas med anledning av revisorernas granskningar återrapporteras till nämnden.*

Yttrande över granskningsrapporten har skett till för- och grundskolenämnden den 19 februari 2026 (protokollsutdrag § 16). Nämnden beslutade även vid det sammanträdet att en återrapport avseende vidtagna åtgärder skulle ske på nämndssammanträde i november 2026.

Redovisning av genomförda åtgärder och fortsatta insatser utifrån revisorernas tidigare rekommendationer

Vad gäller 1) har beslut fattats av myndighetschef om revidering av rutin från 7 april 2025, om ”***hantering av personer med skyddade personuppgifter inom för- och grundskola***”. Revidering är påbörjad och kommer färdigställas efter årsskiftet. Därefter behöver rutinen implementeras i samtliga verksamheter.

Vad gäller 2) har utbildningsdirektören fattat beslut om, ***Rutin för användning av Sefos - säkra meddelanden***, inom för- och grundskoleförvaltningens verksamhetsområde**.**

Implementeringen av rutinen sker efter årsskiftet, eftersom alla chefer först ska erhålla en introduktion om hur säkra meddelanden är avsett att användas och i vilken typ av ärenden. Därefter behöver chef bedöma vilka tjänstepersoner som i sin yrkesutövning är i behov av att använda Sefos, så att behörighet och inloggning kan beställas. Att implementeringen tar viss tid är för att säkerställa en rättssäker och ändamålsenlig användning.

Vad gäller 3) har protokollsutdrag avseende det aktuella ärendet skickats till kommunrevisionen enligt deras begäran i februari 2026. Protokollsutdrag avseendet detta ärende kommer också att skickas, för att visa på vidtagna åtgärder och fortsatt arbete enligt revisionens tidigare granskning och rekommendationer, för hanteringen av skyddade personuppgifter inom för- och grundskolenämndens verksamheter.

Beredningsansvariga

Emma Steen, jurist

Beslutet ska skickas till

Justerat protokollsutdrag ska skickas till kommunrevisionen@umea.se

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag till beslut, bifall mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

§ 90
Diarienr: SK-2026/00721

Återrapport revisionsgranskning av fritidshem och säkerställande att utbildningen genomförs enligt skollagens och läroplanens krav och beslutade interna riktlinjer

Beslut
För- och grundskolenämnden beslutar att ställa sig bakom återkoppling till revisorerna enligt yttrande nedan

Ärendebeskrivning
De förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun gav Azets i uppdrag att genomföra en granskning av fritidshemmet och uppdraget ingick i revisionsplanen för år 2025. Revisorernas samlade bedömning var att för- och grundskolenämnden genom sin styrning i allt väsentligt säkerställer att fritidshem erbjuds och utformas enligt skollagens och läroplanens krav och beslutade interna riktlinjer.

Utöver det lämnades ett antal rekommendationer vilka var:

-följa upp hur fritidspersonals arbete i fritidshem, förskoleklass och grundskola konteras och vidta åtgärder till exempel genom antagande av riktlinje för att säkerställa att kostnader i så hög grad som möjligt konteras på den verksamhet i vilken det faktiska arbetet sker.
-säkerställa att det vid fritidshemmet finns tillgång till lokaler som bland annat ger möjlighet för vila, läsning och umgänge under lugna former.
-stärka det systematiska kvalitetsarbetet, dels vad gäller områden för särskild uppföljning såsom gruppers sammansättning och storlek, dels vad gäller struktur utifrån redovisning, analys, åtgärder att vidta och uppföljning av vidtagna åtgärder.

För- och grundskolenämnden lämnade ett yttrande där åsikter kring granskningen och dess rekommendationer framgick.

Revisionen önskar nu en återkoppling (senaste 26 augusti 2026) avseende vilka åtgärder som vidtagits utifrån lämnande rekommendationer.

Yttrande
Rapporten rekommenderade att en riktlinje skulle tas fram för kontering av personal vilket för- och grundskolenämnden var positiva till. Denna skulle tas fram under första delen av 2026 för att kunna användas i av rektorer i tjänsteplaneringen inför läsåret 26/27.

Förvaltningen har infört en strukturerad modell för planering, uppföljning och kontroll av personalens kontering. Samtliga skolor har tilldelats en ekonomisk prognosmall där rektor registrerar planerad fördelning av personalresurser utifrån genomförd tjänsteplanering. För att säkerställa att den planerade fördelningen överensstämmer med faktiska kostnader genomför förvaltningens ekonomer löpande uppföljning med syfte att identifiera och korrigera eventuella avvikelser. Särskilt fokus läggs på uppföljning i samband med terminsstarter då förändringar i organisation och bemanning ofta genomförs.

Förvaltningen bedömer att den införda arbetsprocessen ger förutsättningar för att säkerställa att kostnader i så hög grad som möjligt konteras på den verksamhet i vilken det faktiska arbetet sker. Ett kvarstående utvecklingsområde är att ytterligare effektivisera processen för inrapportering och återkoppling av ärenden gällande ändrade konteringar.

För- och grundskolenämnden var positiva till att huvudmannen behövde stärka det systematiska kvalitetsarbetet gällande uppföljning av gruppers sammansättning och storlek. Det har genomförts enligt beskriven tidsplan i samband med kvalitetsdialoger 2026. Dessa dialoger genomförs tillsammans med rektor och personal från skola och fritidshem där frågor om gruppers storlek, personaltäthet samt sammansättning av elevgrupperna lyfts.

Rapporten rekommenderade huvudmannen att säkerställa att det vid fritidshemmet finns tillgång till lokaler som bland annat ger möjlighet för vila, läsning och umgänge under lugna former. För- och

grundskolenämnden konstaterade i sitt tidigare yttrande att fritidshem har olika lokalmässiga förutsättningar och anser att kommunens fritidshem i överlag har ändamålsenliga lokaler då samtliga fritidshem har tillgång till olika miljöer, såväl inomhus som utomhus, som gör det möjligt för rekreation och vila. För- och grundskolenämnden anser att det finns en systematik i arbetet med fritidshemmets tillgång till ändamålsenliga lokaler och utemiljöer. Vid nybyggnation, ombyggnation eller anpassning utifrån volymer används kommunens lokalfunktionsprogram.

Det nämnden lyfte fram i sitt tidigare yttrande var vikten av rektors organisation, ledning och styrning för fritidshemsverksamheten och dess lärmiljöer med särskilt fokus på rekreation och vila. Detta är ett kontinuerligt arbete utifrån rektors ansvar.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Revisionsrapport
Bilaga 2: För- och grundskolenämnden tidigare yttrande

Beredningsansvariga

Lina Gullbrand, skolstrateg

Beslutet ska skickas till

kommunrevisionen@umea.se

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag till beslut, bifall mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

§ 91
Diarienr: SK-2026/00651

Skriftligt svar till revisionen: Nämndens arbete för att säkerställa ett ändamålsenligt säkerhetsarbete i förskola, grundskola och fritidshem

Beslut
För- och grundskolenämnden beslutar att godkänna förvaltningens förslag på svar till kommunrevisionen

Ärendebeskrivning
Umeå kommuns revisorer har inom ramen för sin riskanalys identifierat säkerhetsarbetet som ett riskområde och begärt ett skriftligt svar från för- och grundskolenämnden avseende nämndens arbete med att säkerställa ett ändamålsenligt säkerhetsarbete inom för och grundskolan. Nedan redovisas nämndens svar på revisionens frågor.

Har nämnden säkerställt att det finns riktlinjer och rutiner på enhetsnivå för att förhindra tillträde för obehöriga under verksamhetstid?
Förvaltningen arbetar aktivt och systematiskt med att förebygga och hantera obehörigt tillträde till för och grundskolornas lokaler.

Förvaltningen har därefter förstärkt säkerhetsarbetet genom att upprätta ett säkerhetsteam och anställa en säkerhetssamordnare.
Säkerhetssamordnaren utgör ett stöd för rektorerna i det systematiska säkerhetsarbetet och i arbetet med att utveckla riktlinjer, rutiner och strukturer gällande för- och grundskolornas säkerhet.

Säkerhetssamordnaren stödjer bland annat rektorerna i arbetet med att förebygga och hantera obehörigt tillträde, riskbedöma verksamheten samt säkerställa att identifierade säkerhetsbehov hanteras och följs upp.
Om en obehörig person befinner sig i eller i anslutning till skolans lokaler kontaktas personen av personal och uppmanas att lämna lokalerna/skolområdet.

Enheterna har tilldelats skyltar från förvaltningen. Dessa är placerade vid skolornas entréer och information som tydliggör att skolan inte är en allmän plats och vilka konsekvenser ett obehörigt tillträde kan få. Om agerandet upprepas upprättas polisanmälan avseende olaga intrång när förutsättningarna för detta är uppfyllda.

Har nämnden säkerställt att enheterna har beredskapsplaner och rutiner som beskriver de åtgärder som ska vidtas vid allvarliga våldssituationer eller hot om sådana?
Förvaltningens samtliga enheter bedriver ett pågående arbete med att ta fram beredskapsplaner för allvarliga våldssituationer på den egna enheten. Arbetet utgår från Huvudmannens beredskapsplan vid allvarliga våldssituationer i för- och grundskola beslutad av utbildningsdirektör i september 2026. Enheternas beredskapsplaner kommer att utgöra ett stöd för för- och grundskolorna vid allvarliga händelser och beskriver vilka åtgärder som ska vidtas vid allvarliga våldssituationer eller hot om sådana. När enheternas beredskapsplaner är framtagna kommer utbildningsinsatser för både medarbetare och elever (anpassad efter ålder) att bedrivas på enheterna.
Syftet är att stärka den mentala och praktiska förberedelsen inför en eventuell allvarlig våldssituation i förskole- och skolmiljö och skapa en gemensam förståelse för hur verksamheten ska agera.

Den beredskapsplan för allvarliga våldshändelser som tas fram på varje förskole- och skolenhet skall visa på hur och när utbildning ska ske med personalen, bland annat med fokus på att säkerställa att personalen har kännedom om utgångar, att rum fungerar för inrymning och därmed är möjliga att använda vid en pågående allvarlig våldssituation.

Har nämnden säkerställt att enheterna har vidtagit åtgärder för att skydda sig från till exempel olaga intrång?
Förvaltningen arbetar kontinuerligt med åtgärder för att minska risken för obehörigt tillträde och olaga intrång. I och med framtagandet av beredskapsplanen för allvarliga våldshändelser görs en riskanalys på varje enhet där enheterna aktivt tittar på säkerhetssvagheter, däribland möjligheten att olovligen intränga i lokaler och på skolområdet.

Förvaltningen har även etablerade kontaktytor och en god samverkan med socialtjänst och brottsbekämpande myndigheter i frågor som rör säkerhet och brott som uppstår inom för- och grundskoleverksamheten.

Säkerhetssamordnaren stödjer rektorerna i arbetet med att polisanmäla brott som uppdagas inom för och grundskolorna. Förvaltningen har etablerade kontaktvägar med brottsbekämpande myndigheter, vilket möjliggör en effektiv och korrekt hantering av dessa frågor.

Görs riskbedömningar och uppföljningar av verksamheten kopplade till tillsyn, olaga tillträde och säkerhet?
Beredskapsplaner för allvarliga våldshändelser är som tidigare nämnts under framtagande och denna process kommer att innebära att en tillsyn ur säkerhetssynpunkt genomförs på respektive enhet. Detta innefattar bland annat aspekter gällande olaga tillträde och övergripande säkerhetsfrågor, både fysiska och organisatoriska.

Har nämnden följt upp hur säkerhetsarbetet på skolenheterna fungerar?
Nämnden får kontinuerliga uppföljningar av hur säkerhetsarbetet bedrivs och fortlöper inom för- och grundskoleverksamheten. Uppföljning sker bland annat genom avstämningar vid nämndens sammanträden och arbetsutskott samt genom dialog mellan nämnden och förvaltningen. Säkerhetsteamet och säkerhetssamordnaren har centrala roller i att stödja rektorerna och följa upp det säkerhetsrelaterade arbetet.
Uppföljningen sker därmed på flera nivåer, från den enskilda förskole eller skolenheten och rektor till förvaltningens ledning och nämnden.

Beslutsunderlag
Bilaga1: Skriftlig fråga till För- och grundskolenämnden – säkerhet i förskola, grundskola och fritidshem
Bilaga 2: Huvudmannens beredskapsplan vid allvarliga våldssituationer i för- och grundskola

Beredningsansvariga
Erik Andersson, säkerhets- och beredskapssamordnare

Beslutet ska skickas till
kommunrevisionen@umea.se samt till liz.gard@azets.com

Yrkanden
Socialdemokraterna och Moderaterna för bifall till tjänsteskrivelsen

Propositionsordning
Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag till beslut, bifall mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

§ 92
Diarienr: SK-2026/00013

Delegationsbeslut och anmälningsärenden - FGN november 2026

Beslut
För- och grundskolenämnden beslutar att godkänna redovisningen av delegationsbeslut och anmälningsärenden.

Ärendebeskrivning
Inför för- och grundskolenämndens sammanträde 2026-11-19 redovisas anmälda delegationsbeslut och anmälningsärenden som ska delges nämnden.

Beslutsunderlag
Bilaga: Sammanställning, upprättad vid tidpunkt för kallelsens utskick

Beredningsansvariga
Linda Hellquist, nämndsekreterare

Propositionsordning
Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag till beslut, bifall mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

§ 93
Diarienr: SK-2026/00694

Anpassningar inom förskola med anledning av demografiska förutsättningar

Beslut
För- och grundskolenämnden beslutar:

- att enligt förvaltningens förslag avveckla förskolan Mjölken från och med 2027-07-02
- att enligt förvaltningens förslag avveckla del av förskolan Sandvik, Bruna villan, från och med 2027-07-02
- att uppdra till för- och grundskoleförvaltningen att utreda framtida behov av förskoleplatser inom områdena Tavleliden och Tomtebo

Vänsterpartiet reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Ärendebeskrivning
Förskoleverksamheten står inför betydande strukturella utmaningar till följd av en ändrad demografi med kraftigt sjunkande födelsetal. För att säkerställa en ekonomiskt hållbar organisation och en fortsatt hög kvalitet i verksamheten behöver förskolans kapacitet anpassas. Detta innebär att enheter i områden med ett bestående överskott av platser avvecklas permanent, medan tillfälliga stängningar tillämpas i områden där behovet förväntas återkomma på sikt.

Befolkningsprognoserna visar en betydande nedgång i antalet barn i förskoleålder, men utvecklingen skiljer sig åt mellan olika geografiska områden.

- Områden med bestående nedgång. Där prognosen inte visar någon återhämtning i barnantalet under hela prognosperioden bör hela förskoleenheter avvecklas permanent.

- Områden med tillfällig nedgång**.** Där minskningen bedöms vara tillfällig och behovet återkommer på sikt bör förskolor eller avdelningar stängas tillfälligt.

- Områden med fortsatt behov. Trots den övergripande demografiska nedgången finns det områden – huvudsakligen på landsbygden – där det råder fortsatt brist på förskoleplatser.

Ekonomiska förutsättningar och resursfördelning
Förskolans resursfördelningsmodell är volymbaserad, vilket innebär att den tilldelade budgetramen styrs direkt av antalet barn i förskolan. När barnantalet sjunker minskar förskolans intäkter i motsvarande grad.

Att behålla en organisationsstruktur dimensionerad för ett betydligt högre barnantal skapar en ekonomisk obalans. En rimlig personaltäthet kräver en grundläggande bemanningsnivå vars fasta kostnader inte täcks utifrån resursfördelningsmodellen. Det är därför inte ekonomiskt försvarbart att driva vidare enheter med lågt antal barn.

Att hålla ej fullt nyttjade förskolebyggnader i drift belastar inte bara förskolans egen budget, utan genererar även kostnader för verksamheter inom Tekniska nämndens ansvarsområde, särskilt gällande fastighetsdrift, måltidsservice och städservice. Genom att avveckla hela enheter frigörs lokaler som Tekniska nämnden kan nyttja till annan verksamhet.

Tillämpning utifrån reviderad befolkningsprognos (P26)
Arbetet med att verkställa För- och grundskolenämndens beslut om Förskolestruktur – Hållbar tillgång till förskoleplatser i Umeå kommun pågår. Den senaste demografiska prognosen, P26 visar dock på väsentliga avvikelser jämfört med P24 som förskolestrukturen är baserad på. Barnantalet har minskat mer än förväntat inom vissa områden, vilket innebär att beslutet behöver kompletteras med ytterligare åtgärder för geografiska områden som inte omfattades av det ursprungliga beslutet.

Utifrån samma principer som i den tidigare utredningen har förvaltningen identifierat följande behov av anpassningar och fortsatt utredning:

- Ersboda: Barnantalet i området är avsevärt lägre än vad som tidigare beräknats. Förskolan Mjölken, som omfattar fyra avdelningar, kommer från och med hösten 2027 endast ha 23 barn placerade. Inom området finns ett flertal förskolor med plats för

dessa barn. Områdena västra, mellersta och östra Ersboda ligger inom ett geografiskt litet område och boende inom mellersta och östra Ersboda önskar även placering på förskolor inom det västra området.

- Holmsund: Verksamheten i den så kallade ”Bruna villan”, som utgör en del av Förskolan Sandvik i en äldre inte fullt funktionell förskolelokal, är i dagsläget tillfälligt stängd och nyttjas inte. Under våren 2027 kan lokalen behöva nyttjas för eventuella barnplaceringar men i samband med att en större del 6-åringar lämnar förskolan och inflödet av yngre barn är betydligt lägre till hösten, kan lokalen avvecklas permanent inför hösten 2027.
- Tavleliden och Tomtebo: Förvaltningen identifierar ett behov av att genomföra en fördjupad analys för att utreda det framtida behovet av förskoleplatser inom dessa områden. Det kommer att finnas behov av evakuering när förskolor renoveras samt när byggnation av ny förskola i Innertavle påbörjas.

Sammanfattande slutsats
Förvaltningen bedömer att de förändrade demografiska förutsättningarna i befolkningsprognos P26 kräver ytterligare anpassningar av förskolestruktur för att möjliggöra en ekonomi i balans och en fortsatt hög kvalitet i verksamheten.
Mot denna bakgrund bedömer förvaltningen att:

- Förskolan Mjölken samt ”Bruna villan” (en del av Förskolan Sandvik) avvecklas permanent från och med hösten 2027.
- Det finns ett behov av att genomföra en fördjupad analys för att utreda det framtida behovet av förskoleplatser inom områdena Tavleliden och Tomtebo.

Genom dessa åtgärder anpassas lokalkapaciteten till det faktiska barnantalet, vilket frigör resurser, minskar belastningen på samverkande verksamheter och skapar förutsättningar för en stabil bemanningsstruktur.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Förskolestruktur, Hållbar tillgång till förskoleplatser i Umeå kommun. SK-2024/00138
Bilaga 2: Samlat underlag för förskolekapacitet och prognostiserat platsbehov

Beredningsansvariga

Carola Nilsson, förskolestrateg
Håkan Tranbeck, lokalplanerare

Beslutet ska skickas till

Teknik- och fastighetsförvaltningen
Kommunikatör inom för- och grundskoleförvaltningen

Yrkanden

Socialdemokraterna, Moderaterna, Maria Lindvall (-)(L) och Miljöpartiet för bifall till tjänsteskrivelsen.

Centerpartiet yrkar att ärendet bordläggs till hösten 2027.

Vänsterpartiet yrkar i första hand att ärendet återremitteras och kompletteras med befolkningsprognosen P27 när det finns tillgänglig, i andra hand bifall att-sats 2 och 3, avslag till att-sats 1

Propositionsordning
Ordföranden prövar Centerpartiets yrkande om att bordlägga ärendet, avslag mot bifall och finner att nämnden beslutar att avslå yrkandet om bordläggning av ärendet.

Ordförande prövar Vänsterpartiets yrkande om att ärendet återremitteras, avslag mot bifall och finner att nämnder beslutar att avslå yrkandet om återremittering.

Ordförande prövar bifall till tjänsteskrivelsens förslag till beslut mot bifall till Vänsterpartiets yrkande och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut. Efter votering med rösterna 9 för

tjänsteskrivelsens förslag till beslut mot 1 för Vänsterpartiets förslag och en avstår, finner ordförande att nämnden bifallit tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Reservation
Vänsterpartiet reserverar sig till förmån för eget yrkande. När antalet barn i Umeå minskar borde kommunen ta tillfället i akt att minska barngrupperna i enlighet med 15-barnsmålet och Skolverkets rekommendationer. Nu föreslås det att den välfungerande och omtyckta förskolan Mjölken läggs ner och att barnen tvingas flytta till andra förskolor på Ersboda, vilket leder till större barngrupper. Vänsterpartiet vill behålla Mjölken och använda den lediga kapaciteten för att minska barngrupperna på Ersboda, samtidigt som vi vill att kommunen på allvar börjar arbeta mot ett tak på 15 barn per grupp.

Informationsärenden

§ 94
Diarienr: SK-2026/00069

Utbildningsdirektören informerar

Ekonomisk rapport
Ekonomichef Peter Säbom redovisar det ekonomiska utfallet till och med oktober 2026.

Läsårstider
Information lämnas om att delegationsbeslut har fattats gällande läsårstider för grundskolan läsåret 2027/2028. Samverkan med fackliga organisationer har ägt rum.

Viss revidering grundskolan timplan
Information om ärende på sammanträdet i december, förslag på viss revidering av grundskolans timplan kommer att skrivas fram inför införandet av reformen *Tid för undervisningsuppdraget*. Syftet är att skapa bättre planeringsförutsättningar för rektorer och lärare.

Umeå kristna skolförening/Hannaskolan
Förvaltningsrätten i Stockholm har fattat beslut om att återkalla tillståndet för Umeå Kristna skolförening.

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av de personer som listas i signaturpanelen.

Underskrifterna uppfyller kraven för avancerad elektronisk underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Äktheten kan valideras enligt internationella standarder i en valideringstjänst som uppfyller förordningen. Validering kan exempelvis göras här: https://validate.signport.se/

Där finns även information om hur validering kan göras i Adobe Acrobat Reader.

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper, eller 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet kan valideras.

Underskrift 3

Namn: Linda Hellquist
Identifieringsmetod: Mobilt BankID
Datum och tid: 2026-11-23 14:20:08 GMT+01:00
Transaktions-ID: f5093f94b5e14b7e930dcff4d769107a

För- och grundskolenämnden den ..19... / ..11... 2026, kl. 9.00 - 14.15

lunch 12-13

			Omröstning: §			Omröstning: §			Tid	
Ledamöter	**Besl**	**Övr**	**Ja**	**Nej**	**Avst**	**Ja**	**Nej**	**Avst**	**Kom**	**Gick**
Moa Brydsten (S), ordf.	1		1							
Maria Lindvall (-) (L), vice ordf.	1		1							
Tobias Holmbom, 2:e vice ordf. (V)	1			1						
Jens Backman (S)	1		1							
Linda Burén (S)	1		1							
Jimmy Liljefelt (S)	–									
Katarina Nilsson Reian (S)	1		1							
Elmer Eriksson (M)	1		1							
Ron Mahieu (C)	1				1					
Arvid Lundberg (MP)	1		1							
Lucas Nilsson (KD)	–									
Ersättare:										
Roland Samuelsson (S)	1		1							
Eva Kungsman (S)		1								
Hussein Jabar Thamir (S)		–								
Helen Strömberg (S)		–								
Tomas Strandman (M)	1		1							
Viktor Brodin (M)		–								
Astrid Henriksson (V)		–								
Lisa Stolt (V)		1								
Veronica Edén (C)		1								
Ingela Viberg (MP)		–								
Pia Andersson (L)		1								

Summa vid omröstning: 9 1 1 _____ _____

Övriga närvarande: